

Akceptuję

Prof. dr hab. n. med. Grażyna Śmiech-Słomkowska
Emerytowany kierownik Zakładu Ortodoncji
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
ul. Zajęcza 20
91-504 Łódź
tel. (42)-6598202
e-mail : gslomkow@csk.umed.lodz.pl

Ocena

**rozprawy na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie nauki medyczne na temat:**

**Przydatność wskaźników estetycznych w planowaniu leczenia
ortodontycznego z zastosowaniem ekstrakcji zębów stałych**

napisanej przez lek. dent. Annę Widmańską-Grzywaczewską

Przedstawiona do oceny rozprawa na stopień doktora nauk medycznych napisana przez lek. dent. Annę Widmańską-Grzywaczewską jest wynikiem badań i analiz prowadzonych pod kierunkiem dr. hab. n. med. Ewy Czochrowskiej, specjalisty w dziedzinie ortodoncji i nauczyciela w Zakładzie Ortodoncji Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Rozprawa, w formie zwięzłego opracowania, napisana w języku polskim z obszernym streszczeniem w języku angielskim zawiera wprowadzenie wyjaśniające wybór tematu badań, metody badań klinicznych i analiz statystycznych oraz podsumowanie i wnioski.

Uwagi dotyczące wyboru tematyki badań

Leczenie ortodontyczne kształtuje się w zależności od rozwoju pojęć diagnostycznych i metod leczenia. Zasada, że celem leczenia powinno być osiągnięcie poprawnych stosunków zgryzowych, ponieważ tylko wtedy prawidłowa czynność przyczyni się do trwałego

ustawienia zębów w nowym położeniu powodowała, że skupiano się głównie na stosunkach zębowych i kostnych. Aktualnie cel leczenia nie jest związany wyłącznie z poprawną okluzją, gdyż idealne warunki zgryzowe mogą niekorzystnie wpływać na proporcje twarzy. Uwaga klinicystów jest kierowana na leczenie wad narządu żucia metodami, które poza trwałą korektą wzajemnych relacji łuków zębowych pozwalają na osiągnięcie lub zachowanie estetycznego wyglądu twarzy. Z tego względu decyzje o wyborze metody leczenia ortodontycznego powinny uwzględnić pomiary liniowe opisujące stosunki szczękowo-zębowe i pomiary kątowe oceniające tkanki miękkie. wyznaczone na telerentgenogramie.

Wybór tematu podjętych badań lek. dent. Anna Widmańska-Grzywaczewska uzasadniła znaczeniem oceny profilu tkanek miękkich twarzy w planowaniu leczenia ortodontycznego. Uzasadnieniem dokonanego wyboru był także pogląd na zasadność usuwania zębów w leczeniu wad zgryzu. Często powodem leczenia ortodontycznego, zwłaszcza osób, dorosłych jest brak proporcji między wielkością szczęki i żuchwy z wielkością łuków zębowych i zębów. Dlatego kiedy jest zmniejszona kostna podstawa wierzchołkowa szczęki i żuchwy w stosunku do łuku zębowego i przewiduje się usunięcie zębów w leczeniu zaburzeń zębowo-zgryzowych zalecane są głównie ekstrakcje pierwszego przedtrzonowca stałego. Duże znaczenie w podejmowaniu decyzji dotyczących usuwania zębów ma ocena profilu twarzy leczonego, gdyż ta metoda leczenia może mieć negatywny lub pozytywny wpływ na pozycję siekaczy i profil warg. a tym samym na estetykę twarzy. Lek. dent. Anna Widmańska-Grzywaczewska postanowiła więc sprawdzić potrzebę oszacowania zarysu profilu tkanek miękkich w planie leczenia ortodontycznego z usuwaniem zębów na podstawie pomiarów kątowych wskaźników estetycznych. Badania dotyczyły zmian w profilu tkanek miękkich 30 osób dorosłych, którym usunięto zęby z górnego łuku, 25 osób dorosłych z usuniętymi zębami w obu łukach zębowych w porównaniu z 30 osobami, którym w leczeniu wady zgryzu nie usuwano zębów.

W obecnych czasach wybór tematyki i zakres prac badawczych stanowiących podstawę pracy doktorskiej muszą uwzględniać kilka czynników niejednokrotnie trudnych do jednoczesnego spełnienia. Powinny wносить istotny wkład do rozwoju nauki mając w miarę możliwości ogólny charakter a jednocześnie odpowiadać potrzebom związanym z zastosowaniem praktycznym. Doktorantka w porozumieniu z promotorem postawiła przed sobą trudne zadanie określenia zakresu zmian w rysach twarzy osób dorosłych u których w procesie leczenia ortodontycznego uwzględniono usuwanie zębów stałych. Przekształcenia w profilu tkanek miękkich badanych osób lek. dent. Anna Wilmańska-Grzywaczewska szacowała na

podstawie wartości wybranych wskaźników estetycznych mierzonych techniką radiologii cefalometrycznej na odległościowych bocznych rentgenogramach głowy. Wyniki badań weryfikowano metodami statystycznymi.

Wybór tematu badan lek. dent. Anna Wilmańska-Grzywaczewska uzasadniła przekonująco znaczeniem oceny poprawnych warunków estetycznych w planowaniu zakresu leczenia w sposób, który zapewni maksimum korzyści dla pacjenta. Badany problem ma więc znaczenie praktyczne.

Uwagi dotyczące przygotowania opracowania naukowego w formie pisemnej

Treść rozprawy została uporządkowana w sposób konsekwentny i logiczny. Rozprawa została napisana poprawnym językiem. Charakteryzują ją dobrze dobrane i starannie wykonane rysunki oraz dobrej jakości fotografie. Uzasadnienie wyboru tematu badań jest przekonujące i zostało przedstawione w interesujący sposób. Wynika z niego, że lek. dent. Anna Wilmańska-Grzywaczewska rozumie na czym polega znaczenie badania diagnostycznego i potrafi to przekonywająco uzasadnić.

Ocena przedstawionego przeglądu literatury

Kolejna część, jaką jest przegląd literatury może zaskoczyć swoją podręcznikową formą. Po zastanowieniu należy przyznać, że takie opracowanie przeglądu jest bardziej zaletą niż wadą. Uczy bowiem czytelnika początkującego w tej dziedzinie a czytelnikowi lepiej zorientowanemu może służyć jako pomocny poradnik.

W przeglądzie piśmiennictwa lek. dent. Anna Wilmańska-Grzywaczewska zawarła istotne prace opublikowane od lat 20-tych XX wieku do prac opublikowanych w ostatnich dwudziestu latach. Odnosi się to do prac przedstawiających rozbieżność w polemikach dotyczących usuwania zdrowych zębów w celu wyleczenia wady zgryzu a także prac przedstawiających współczesne wskazania do ekstrakcji. Fragment przeglądu piśmiennictwa dotyczący metod badania radiologicznego i metod pomiarowych, które pozwoliły na śledzenie i mierzenie przemian wzrostowych uzupełnia wiedzę z zakresu zmian relacji szkieletowo-zębowych, przekształceń w budowie i proporcjach twarzy wywołanych leczeniem ortodontycznym a także zachodzących z wiekiem. Należy zauważyć, że ta część jest napisana bardzo dobrze.

Uwagi odnoszące się do uściślonego celu pracy i badań własnych

W następnej części rozprawy lek. dent. Anna Widmańska-Grzywaczewska precyzuje cel badania, jakim jest sprawdzenie użyteczności kryteriów estetycznych w ocenie profilu twarzy osób dorosłych leczonych ortodontycznie z ekstrakcjami zębów stałych. Miejscem badań był Zakład Ortodoncji WUM. Podstawę badań stanowią wyniki badania ortodontycznego na podstawie oceny profilu twarzy, analizy modeli diagnostycznych oraz pomiarów cefalometrycznych odległościowych rentgenogramów bocznych głowy osób dorosłych, u których w leczeniu ortodontycznym uwzględniono usuwanie zębów stałych. Zakres badań diagnostycznych uzupełniają wskaźniki estetyczne.

Badania własne lek. dent. Anna Widmańska-Grzywaczewska opisała bardzo szczegółowo i systematycznie. Uporządkowanie zabranego materiału na podstawie wyboru zębów zaplanowanych do usunięcia, zamieszczenie w rozprawie elementów diagnostycznych w postaci fotografii twarzy oraz superimpozycji cefalometrycznej z zaznaczonymi pomiarowymi punktami anatomicznymi i liniami stycznymi z towarzyszącymi dobrze przygotowanymi komentarzami pozwala czytającemu zrozumieć jak badania zostały wykonane i jak były interpretowane wyniki.

Posłużenie się w badaniach techniką radiologii cefalometrycznej umożliwiło miarodajną ocenę zmian w strukturach tkanek miękkich twarzy osób dorosłych przed i po leczeniu ortodontycznym z zastosowaniem usuwania zębów stałych.

Dowodem na konieczność badania struktur rysów twarzy osób dorosłych leczonych ortodontycznie z ekstrakcjami zębów stałych jest przewidywalna zmiana w warunkach podparcia tkanek miękkich.

Opisane w rozprawie zasady pomiarów wartości wybranych kątowych wskaźników estetycznych uważam za właściwe.

W obszernym komentarzu lek. dent. Anna Widmańska-Grzywaczewska podkreśliła znaczenie wyboru metod pomiarowych dających wiarygodne i powtarzalne wyniki podczas oceny struktur morfologicznych twarzy, kiedy w leczeniu wad zgryzu planowane jest usuwanie zębów stałych.

Podsumowaniem wykonanych badań i analiz są wnioski wskazujące na rolę wskaźników estetycznych w ocenie przewidywalnych zmian proporcji tkanek miękkich twarzy po leczeniu ortodontycznym z usuwaniem zębów stałych

Wyniki badań lek. dent. Anny Widmańskiej-Grzywaczewskiej jakie uważam za najważniejsze

Wykonując pracę doktorską w świetnym zespole kierowanym przez prof. dr hab. n. med. Małgorzatę Zadurską lek. dent. Anna Widmańska-Grzywaczewska znalazła się w otoczeniu sprzyjającym przeprowadzeniu bardzo dobrych badań i uważam, że możliwości, jakie z tego wynikały w pełni wykorzystywała. Za główne osiągnięcia pracy doktorskiej uważam przeprowadzenie, dowodu na znaczenie wyboru metody sprawdzania zakresu przekształceń w profilu tkanek miękkich twarzy osób dorosłych w następstwie usunięcia zębów podczas leczenia ortodontycznego. Wybrane przez Doktorantkę spośród metod analiz cefalometrycznych pomocnych w podejmowaniu decyzji o wyborze rodzaju leczenia ortodontycznego estetyczne wskaźniki kątowe, jakimi są: kąt nosowo-wargowy, kąt Z wargi górna, kąt Z wargi dolna i kąt wargowo-bródkowy pozwalają na precyzyjne określenie kierunku zmian położenia i morfologii tkanek miękkich. Wykorzystanie wskaźników estetycznych jako parametrów diagnostycznych w retrospektywnej analizie zmian proporcji tkanek miękkich profilu twarzy na podstawie wartości wyjściowych cech klinicznych należy uznać za dobry punkt wyjścia do opracowania właściwego planu leczenia ortodontycznego z usuwaniem zębów stałych u osób dorosłych.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę wszystkie elementy oceny stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska lek. dent. Anny Widmańskiej-Grzywaczewskiej spełnia wszystkie warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.nr.65 poz.595 z późn. zm.) w związku z art.179 ust .I ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz.1669 z późn. zm.)

W związku z powyższym z pełnym przekonaniem przedkładam Radzie Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie lek. dent.

Anny Widmańskiej-Grzywaczewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie biorąc pod uwagę przedstawione w recenzji wysokie oceny wszystkich elementów rozprawy a w szczególności ich duże znaczenie praktyczne zwracam się do Wysokiej Rady o wyróżnienie pracy.

Łódź, 22 sierpnia 2023

Prof. dr hab. n. med.
Grażyna Śmiech - Stankowska
Specjalista stomatologa
1618498

